

وضعیت آینده، چالش‌های جهانی: بیم‌ها و امیدها

(خلاصه وضعیت آینده ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۷)

www.ketab.ir

تألیف

مه‌کامه طاعتی

(پژوهشگر ارشد مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

محسن بهرامی

(عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

وضعیت آینده، چالش‌های جهانی: بیم‌ها و امیدها (خلاصه وضعیت آینده ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۷)

تألیف: مهکامه طاعتی، محسن بهرامی

ویراستار و نمونه خوان: زهره آقاجانی

حروفچین و صفحه‌آرا: داود ربیعی

طراح جلد: علیرضا دربانی

ناظر چاپ: حمیدرضا دمیرچی

مرکز نشر دانشگاهی

چاپ اول ۱۴۰۰

تعداد ۱۰۰

چاپ و صحافی: توس

۵۸۰۰۰ تومان

نشانی فروشگاه مرکزی: خیابان انقلاب، روبه‌روی سینما سپیده، پاساژ

خبیری، تلفن: ۶۶۴۱۰۶۸۶، ۶۶۴۰۸۸۹۱

فروش اینترنتی: www.iup.ac.ir

حق چاپ برای مرکز نشر دانشگاهی محفوظ است

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: طاعتی، مهکامه، ۱۳۵۳- عنوان و نام پدیدآور: وضعیت آینده، چالش‌های جهانی: بیم‌ها و امیدها (خلاصه وضعیت آینده ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۷) / تألیف: مهکامه طاعتی، محسن بهرامی.

مشخصات نشر: تهران مرکز نشر دانشگاهی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: بیست و چهار، ۲۱۸ ص:، مصور، نمودار.

فروست: مرکز نشر دانشگاهی: ۱۶۰۶. علوم اجتماعی (علوم اجتماعی و سیاسی): ۱۴.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۱-۱۶۰۶-۰۱

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ۲۱۵- (۲۱۳) ص.

موضوع: سیاست جهانی -- آینده‌نگری

موضوع: Forecasting -- World politics

موضوع: آینده‌نگری

موضوع: Forecasting

شناسه افزوده: بهرامی، محسن، ۱۳۳۳-

شناسه افزوده: مرکز نشر دانشگاهی

شناسه افزوده: Iran University Press

رده‌بندی کنگره: D ۲۴۲

رده‌بندی دیویی: ۹۰۹/۸۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۹۷۸۴

172271650010000111111

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ط	پیشگفتار
۱	چالش های جهانی
۱	۱- چالش اول: «چگونه می توان به توسعه پایدار همگانی دست یافت، به نحوی که
۱	تغییرات جهانی آب و هوا و اقلیم نیز مورد توجه قرار گیرد؟»
۱	۱-۱ گزارش های دو دهه اخیر
۵	۲-۱ پیش بینی های هشداردهنده
۷	۳-۱ بیم ها و نگرانی ها
۹	۴-۱ امیدها
۱۱	۵-۱ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۱۳	۶-۱ اقدامات انجام شده
۱۴	۷-۱ پیشنهاد های راهبردی برای رفع چالش تغییرات اقلیمی
۱۵	۸-۱ پیشنهاد هایی دیگر برای دستیابی به توسعه پایدار
۱۷	۹-۱ هدف گذاری برای رفع چالش جهانی اول
۱۷	۱۰-۱ راهبردهای اساسی برای رفع چالش اول
	۲- چالش دوم: «چگونه آب سالم و کافی می تواند بدون درگیری در اختیار همه
۲۰	قرار گیرد؟»
۲۰	۱-۲ گزارش های دو دهه اخیر

صفحه	عنوان
۸۶	۶- هدف گذاری برای رفع چالش جهانی ششم
۸۶	۱۰-۶ راهبردهای اساسی برای رفع چالش ششم
	۷- چالش هفتم: «چگونه می توان میان رشد جمعیت و منابع موجود تعادل ایجاد کرد؟»
۸۹	۱-۷ گزارش های دو دهه اخیر
۹۱	۲-۷ پیش بینی های هشداردهنده
۹۳	۳-۷ بیم ها و نگرانی ها
۹۵	۴-۷ امیدها
۹۷	۵-۷ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۹۸	۶-۷ اقدامات انجام شده
۹۸	۷-۷ پیشنهاد های راهبردی برای کاهش شکاف دارا و ندار
۱۰۰	۸-۷ دیگر دیدگاه ها در نظرسنجی در مورد بازارهای اخلاق گرا
۱۰۲	۹-۷ هدف گذاری برای رفع چالش جهانی هفتم
۱۰۲	۱۰-۷ راهبردهای اساسی برای رفع چالش هفتم
	۸- چالش هشتم: «چگونه می توان خطر بیماری های نوپدید و بازپدید و میکروآرگانیسم های مقاوم را کاهش داد؟»
۱۰۴	۱-۸ گزارش های دو دهه اخیر
۱۰۴	۲-۸ پیش بینی های هشداردهنده
۱۰۷	۳-۸ بیم ها و نگرانی ها
۱۰۹	۴-۸ امیدها
۱۱۲	۵-۸ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۱۱۳	۶-۸ اقدامات انجام شده
۱۱۴	۷-۸ پیشنهاد های راهبردی برای مواجهه با چالش هشتم
۱۱۶	۸-۸ برخی دیگر از دیدگاه در مواجهه با چالش بهداشت و درمان
۱۱۷	۹-۸ هدف گذاری برای رفع چالش جهانی هشتم
۱۱۸	۱۰-۸ راهبردهای اساسی برای رفع چالش هشتم
	۹- چالش نهم: «چگونه آموزش و یادگیری می تواند جامعه بشری را باهوش تر، داناتر و به اندازه کافی خردمندتر کند تا به رفع چالش های جهانی خود پردازد؟»
۱۲۱	

صفحه	عنوان
۱۲۱	۹-۱ گزارش‌های دو دهه اخیر
۱۲۳	۹-۲ پیش‌بینی‌های هشداردهنده
۱۲۵	۹-۳ بیم‌ها و نگرانی‌ها
۱۲۵	۹-۴ امیدها
۱۲۷	۹-۵ اقدامات انجام شده
۱۲۹	۹-۶ پیشنهادهای راهبردی برای افزایش ظرفیت تصمیم‌گیری
۱۲۹	۹-۷ اقدامهای پیشنهادی دیگر برای بهبود تصمیم‌گیری
۱۳۰	۹-۸ هدف‌گذاری برای رفع چالش جهانی نهم
۱۳۰	۹-۹ راهبردهای اساسی برای رفع چالش نهم
	۱۰-۱ چالش دهم: «چگونه می‌توان با استفاده از ارزش‌های مشترک و راهکارهای امنیتی جدید، کشمکش‌های قومی، تروریسم و به‌کارگیری سلاح‌های کشتار جمعی را کاهش داد؟»
۱۳۳	۱۰-۱-۱ گزارش‌های دو دهه اخیر
۱۳۳	۱۰-۲-۱ پیش‌بینی‌های هشداردهنده
۱۳۵	۱۰-۳-۱ بیم‌ها و نگرانی‌ها
۱۳۶	۱۰-۴-۱ امیدها
۱۳۹	۱۰-۵-۱ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۱۴۰	۱۰-۶-۱ اقدامات انجام شده
۱۴۲	۱۰-۷-۱ پیشنهادهای راهبردی برای جلوگیری و مواجهه با درگیری‌ها
۱۴۲	۱۰-۸-۱ دیگر آرای مشارکت‌کنندگان در نظرسنجی در مورد منازعات
۱۴۴	۱۰-۹-۱ هدف‌گذاری برای رفع چالش جهانی دهم
۱۴۵	۱۰-۱۰-۱ راهبردهای اساسی برای رفع چالش دهم
۱۴۵	۱۱-۱ چالش یازدهم: «چگونه می‌توان از موقعیت در حال تغییر زنان برای بهبود شرایط بشر بهره برد؟»
۱۴۷	۱۱-۱-۱ گزارش‌های دو دهه اخیر
۱۴۷	۱۱-۲-۱ پیش‌بینی‌های هشداردهنده
۱۵۰	۱۱-۳-۱ بیم‌ها و نگرانی‌ها
۱۵۱	۱۱-۴-۱ امیدها
۱۵۳	۱۱-۵-۱ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۱۵۵	

۱۸۱	۱۰-۱۳ راهبردهای اساسی برای رفع چالش سیزدهم
	۱۴- چالش چهاردهم: «چگونه می‌توان با سرعت بخشیدن به پیشرفت‌های علمی و فناوریانه شرایط زندگی بشر را بهبود بخشید؟»
۱۸۳	۱-۱۴ گزارش‌های دو دهه اخیر
۱۸۳	۲-۱۴ پیش‌بینی‌های هشداردهنده
۱۸۸	۳-۱۴ بیم‌ها و نگرانی‌ها
۱۹۰	۴-۱۴ امیدها
۱۹۳	۵-۱۴ اقدامات صورت گرفته
۱۹۴	۶-۱۴ پیشنهاد‌های راهبردی برای توسعه علم و فناوری در خدمت بشر
۱۹۵	۷-۱۴ دیگر ایده‌های مطرح شده از سوی مشارکت‌کنندگان در نظرسنجی، برای مواجهه با چالش علم و فناوری
۱۹۶	۸-۱۴ هدف‌گذاری برای رفع چالش جهانی چهاردهم
۱۹۷	۹-۱۴ راهبردهای اساسی برای رفع چالش چهاردهم
	۱۵- چالش پانزدهم: «چگونه می‌توان ملاحظات اخلاقی را به مؤلفه‌ای در تصمیم‌گیری‌های جهانی تبدیل کرد؟»
۱۹۹	۱-۱۵ گزارش‌های دو دهه اخیر
۱۹۹	۲-۱۵ پیش‌بینی‌های هشداردهنده
۲۰۲	۳-۱۵ بیم‌ها و نگرانی‌ها
۲۰۳	۴-۱۵ امیدها
۲۰۶	۵-۱۵ توافقات جهانی و اهداف تعیین شده
۲۰۷	۶-۱۵ اقدامات صورت گرفته
۲۰۸	۷-۱۵ پیشنهاد‌های راهبردی برای رویارویی با چالش‌های اخلاقی
۲۰۹	۸-۱۵ دیگر پیشنهادها برای دستیابی به ملاحظات اخلاقی
۲۱۰	۹-۱۵ هدف‌گذاری برای رفع چالش جهانی پانزدهم
۲۱۱	۱۰-۱۵ راهبردهای اساسی برای رفع چالش پانزدهم
۲۱۱	
۲۱۳	منابع

پیشگفتار

جهان به ایدئال‌گراهای یکه‌تاز و باهوشی نیاز دارد که می‌توانند به بدترین و بهترین‌های وضعیت بشر نگاه کنند تا بتوانند راهبردهای موفقیت را ایجاد و پیاده‌سازی کنند؛ امیدواریم کار ما به شما کمک کند تا چنین کنید.

پروژه بین‌المللی هزاره (میلانیوم)^۱

دیرزمانی نیست که با توجه به پیچیدگی شرایط عصر جدید و دخالت نیروها و پیشران‌های متعدد در شکل‌دهی آینده، آینده‌پژوهی که خود موضوعی نوپاست در غالب رویکردهای جدید آینده‌نگاری توسعه یافته و می‌رود تا با دستیابی فزاینده به شیوه‌های جدید گردآوری اطلاعات، شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای آینده، توسعه آینده‌های بدیل محتمل، تدوین چشم‌اندازهای مطلوب دست‌یافتنی و نیز توسعه روش‌های به‌مشارکت طلبدن هرچه بیشتر ذی‌نفعان، نقش خود در فرایندهای تصمیم‌سازی به‌ویژه دورنگری در چالش‌های عمده پیش روی بشر در هزاره جدید را به نمایش گذارد.

حدود یک دهه پیش از ورود به هزاره جدید و از سال ۱۹۹۰، پروژه هزاره (میلانیوم)، که از مهم‌ترین سامانه‌های آینده‌نگاری جاری در سطح جهانی است، از طریق برگزاری یک فرایند دلفی و پیمایش محیطی در میان نزدیک به ۳۰۰۰ شرکت‌کننده (شامل